

**A Csatár-hegy és Miklós Pál hegy (HUBF20008)
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
fenntartási terve**

Csopak
2021

Készítette:

Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

8229 Csopak, Kossuth u. 16.

Tel: 06-87-555-260 Fax: 06-87-555-261

E-mail: bfnp@bfnp.hu

Web: <https://www.bfnp.hu>

Acrida Természetvédelmi Kutató BT.

8300 Tapolca, Deák F. u. 7.

Tel: 06-20-34-89-345 Fax: 06-88-785-023

E-mail: kenyeres@acridabt.hu

Felelős tervező

Dr. Kenyeres Zoltán

Vezető szakértők

Dr. Bauer Norbert

Mészáros András

Közreműködő szakértők

Hüvös-Récsi Annamária

Papp Sándor

Vers József

Készült Máté Balázs, Mészáros József, Dr. Tóth Sándor adattári adatainak felhasználásával.

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv.....	4
1. A terület azonosító adatai.....	5
1.1. Név.....	5
1.2. Azonosító kód.....	5
1.3. Kiterjedés.....	5
1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	5
1.5. Érintett települések.....	6
1.6. Egyéb védeltségi kategóriák.....	6
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	7
2. Veszélyeztető tényezők.....	10
3. Kezelési feladatok meghatározása.....	14
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	14
3.2. Kezelési javaslatok.....	15
3.2.1. Élőhelyek kezelése.....	16
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	32
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések.....	33
3.2.4. Kutatás, monitorozás.....	34
3.2.5. Mellékletek.....	35
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	42
3.3.1. Agrártámogatások.....	42
3.3.2. Pályázatok.....	45
3.3.3. Egyéb.....	45
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	46
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	46
3.4.2. A kommunikáció címzettjei.....	46
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	47

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Csatár-hegy és Miklós Pál hegy kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)
-------------------------	--

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUBF20008
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	1607,02 ha
--------------------------------	------------

1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2020. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- 6240* Szubpannon sztyeppék
- 9180* Lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdői
- 91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeával* és *Carpinus betulusszal*
- 91H0* Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel
- 6190 Pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*)
- 9130 Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*)
- 9150 A *Cephalanthero-Fagion* közép-európai sziklai bükkösei mészkövön
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek
- 8160* Közép-Európa domb- és hegyvidéki mészkő-törmelékletjei ^T
- 8210 Mészkősziklás lejtők sziklanövényzettel ^T

* kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

^T előfordulását az aktuális térképezés nem erősítette meg

1.4.2. Jelölő értéknek javasolt élőhely

- 6210 Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*)

1.4.3. Jelölő fajok

- Leánykökörcsin (*Pulsatilla grandis*)
- Magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*)
- Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
- Havasi cincér (*Rosalia alpina*)

Ürge (*Spermophilus citellus*)

István király-szegfű (*Dianthus plumarius* subsp. *regis-stephani*)^T

^T nem fordul elő a területen

1.4.4. Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű fajok

Füstös ősziaraszoló (*Lignyoptera fumidaria*)

Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)

Csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)

Díszes tarkalepke (*Hypodryas maturna*)

Gyászscincér (*Morimus funereus*)

1.5. Érintett települések

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Bánd	Veszprém	534,09	33,23	58,51
Nemesvámos	Veszprém	511,16	31,81	12,53
Veszprém	Veszprém	397,38	24,73	3,16
Szentgál	Veszprém	164,39	10,23	1,73
Összesen:		1607,02	100	

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
országos jelentőségű védett természeti terület	-	Szentgáli tiszafás természetvédelmi terület (TT)	125,61	7,8%	- Az Országos Természetvédelmi Tanács 600/1951 számú határozata a Szentgáli-tiszafás természetvédelmi terület védetté nyilvánításáról - 118/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet a Szentgáli-tiszafás természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról
ökológiai hálózat magterület, ökológiai	MT OF PT	-	1425,77 29,56 133,54	88,72 % 1,84 % 8,31 %	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek

folyosó és pufferterület övezete					területrendezési tervéről
ex lege védett barlangok	4430-88 4462-27 4430-89 4430-87 4430-91 4430-5 4430-92 4430-90	Tekeres-völgyi-sziklaodú (és további hét barlang)	–	–	1996. évi LIII. tv. a természet védelméről

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A tervezési területet kis mértékben érinti országos védett terület, ennek megfelelően a Szentgáli Tiszafás Természeti Területre készült kezelési terv [Bölöni J., Király G. (1999): A Szentgáli Tiszafás természetvédelmi terület kezelési és fenntartási terve. Sopron. BfNPI Adattár, kézirat]

1.7.2. Településrendezési eszközök

Bánd, szabályozási terv és HÉSZ (egységes szerkezetben), 1/2007. (I.15.) rendelet
Bánd, településszerkezeti terv módosítás, 64/2017. (VIII.9.) határozat
Bánd, szabályozási terv és HÉSZ módosítás, 5/2011 (IX.27.) rendelet
Bánd, településszerkezeti terv, 63/2011. (IX. 26.) határozat
Bánd, szabályozási terv és HÉSZ módosítás, 3/2009 (II.10.) rendelet
Bánd, településszerkezeti terv, 16/2008. (IV. 14.) határozat
Bánd, szabályozási terv és HÉSZ módosítás, 3/2008 (IV.14) rendelet
Bánd, településszerkezeti terv, 2/2007 (I. 15.) határozat
Bánd, helyi építési szabályzat, 1/2007 (I. 15.) rendelet
Nemesvámos, szabályozási terv és HÉSZ (egységes szerkezetben), 11/2006. (VIII.30.) rendelet
Nemesvámos, településszerkezeti terv módosítás, 2/2016. (I.16.) határozat
Nemesvámos, szabályozási terv és HÉSZ – módosítás, 28/2015. (XI.26.) rendelet
Nemesvámos, szabályozási terv és HÉSZ - módosítás (Egységes szerkezetben), 11/2006. (VIII.30.) rendelet
Nemesvámos, szabályozási terv és HÉSZ – módosítás 23/2015. (IX.4.) rendelet
Nemesvámos, településszerkezeti terv – módosítás 236/2015. (IX.2.) határozat
Nemesvámos, településszerkezeti terv 40/2006. (VIII. 23.) határozat
Nemesvámos, szabályozási terv és helyi építési szabályzat 11/2006. (VIII. 20.) rendelet
Településfejlesztési koncepció 43/2004.(V.26.) határozat
9/1999.(VI.25.) Ör. Sz. rendelet módosítása 9/2001.(VIII.1.) Ör. sz. rendelet
9/1999.(VI.25.) Ör. Sz. rendelet módosítása 2/2001.(II.16.) Ör. sz. rendelet
Nemesvámos Község ÖRT-hez alkalmazandó szabályozási előírásokról szóló 1/1985. számú rendelet kiegészítése 9/1999.(VI.25.) ör. sz. rendelet
Nemesvámos ÖRT szabályozási tervében foglaltak részleges módosítása, valamint a szabályozási előírásokról szóló 1/1985. számú rendelet kiegészítése 5/1998.(VI.30.) Ör. sz. rendelet
Szentgál, szabályozási terv és HÉSZ - módosítás (Egységes szerkezetben), 9/2011. (VI.30.) rendelet

Szentgál, településszerkezeti terv – módosítás, 75/2011. (VI.29.) határozat
Szentgál, Településszerkezeti terv, 75/2011 (VI.29.) határozat
Szentgál Helyi építési szabályzat és Szabályozási terv, 9/2011 (VI.29.) rendelet
Szentgál község településrendezési koncepciója, 39/2004.(IV.21.) Ök. határozat
Veszprém, belterület szabályozási terv és HÉSZ módosítás, 30/2018. (VI.27.) rendelet
Veszprém, belterület településszerkezeti terv módosítás (teljes területre vonatkozó, egységes szerkezetű tervlapot tartalmaz), 146/2018. (VI.27.) határozat
Veszprém, szabályozási terv és HÉSZ (egységes szerkezetben), 24/2017. (IX.28.) rendelet
Veszprém, szabályozási terv és HÉSZ módosítás, 12/2018. (II.22.) rendelet
Veszprém, szabályozási terv és HÉSZ (egységes szerkezetben), 24/2017. (IX.28.) rendelet
Veszprém, településszerkezeti terv módosítás (teljes területre vonatkozó tervlapot tartalmaz) 28/2018. (II.22.) határozat
Veszprém, szabályozási terv és HÉSZ, 24/2017. (IX.28.) rendelet
Veszprém, településszerkezeti terv, 213/2017. (IX.28.) határozat
Veszprém, településszerkezeti terv - módosítás (teljes területre vonatkozó tervlapot tartalmaz), 46/2015. (XII.17.) rendelet
Veszprém, szabályozási terv és HÉSZ – módosítás, 24/2015. (VI.25.) rendelet
Veszprém, szabályozási terv és HÉSZ – módosítás (teljes területre vonatkozó tervlapot tartalmaz), 36/2014. (IX. 11.) rendelet
Veszprém, HÉSZ – módosítás, 7/2014. (II. 27.) rendelet
Veszprém, településfejlesztési koncepció, 202/2013. (VI. 27.) határozat
Veszprém MJV településfejlesztési koncepció kiegészítése, 162/2002.(VI.21.) Kh.sz. határozat

1.7.3. Körzeti erdőtervek

A tervezési terület két erdőtervezési körzetet érint: Kabhegyi és Zirci. A Kabhegyi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (274/2/2010) érvényes 2012. január 1–2021. december 31-ig. A Zirci körzet erdőterve 2021.01.15-én kelt határozattal került megújításra (határozat száma: NFK-42594/080/2020), a következő körzeti erdőtervezés alapján kiadott határozat véglegessé válásáig érvényes.

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A tervezési területre vonatkozóan az 507-es számú Bakonyi Vadgazdálkodási tájegység Vadgazdálkodási Terve az irányadó [12/2018. (VII. 3.) AM rendelet az Észak-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről]. A tervezési területen három vadászterület található, az alábbi vadászatra jogosultakkal: Szentgáli Földtulajdonosok és Földhasználók Vt. (19-302150-507), Koronás-szarvas Kft. (19-303890-3-4-8), Felhő Veszprémi Vadász és Környezetvédelmi Egyesület (19-304950-507). A Vadgazdálkodási üzemtervek érvényessége egységesen 2037. 02. 28-ig terjed. A Vadgazdálkodási üzemtervek a Veszprém Megyei Kormányhivatal vadászati hatóságának adatbázisában érhetők el.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A tervezési terület nem érint nyilvántartott halgazdálkodási vízterületet.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

A tervezési terület a 1-13. Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony alegység vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységhez tartozik. Az Országos Vízyűjtő-gazdálkodási Tervet a 1155/2016. (III.31) Korm. határozat tartalmazza.
(<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&program=elemid=149>)

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H=nagy M=közepes L=kicsi	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A területen belül ható veszélyeztető tényezők				
A06	Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)	M	25	A tényező elsősorban az ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) állományát veszélyezteti, ugyanis a tartósan magas fűvű gyepek kialakulása az állomány elvándorlásához, visszaszorulásához vezet.
A09	Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés	M	25	A füstös ősziaszoló (<i>Lignyoptera fumidaria</i>) állományát veszélyezteti, az élőhelyek háborgatása, taposása, a növényzet jellegének megváltoztatása által.
A11	Mezőgazdasági célú égetés	L	10	Potenciális – A füstös ősziaszoló (<i>Lignyoptera fumidaria</i>) állományát veszélyezteti az egyedek élőhelyének átalakulása, egyes esetekben az életciklus korai stádiumában lévő egyedek elpusztulása által.
A21	Növényvédő szerek használata a mezőgazdaságban	L	10	Potenciális – A füstös ősziaszoló (<i>Lignyoptera fumidaria</i>) állományát veszélyezteti az egyedek élőhelyének átalakulása, egyes esetekben az életciklus korai stádiumában lévő egyedek elpusztulása által.
B01	Erdővé alakítás más művelési módból vagy erdősítés (kivéve lecsapolás)	L	10	Potenciális – A füstös ősziaszoló (<i>Lignyoptera fumidaria</i>) állományát veszélyezteti az egyedek élőhelyének átalakulása, egyes esetekben az életciklus korai stádiumában lévő egyedek elpusztulása által.
B06	Fakitermelés (kivéve tarvágás)	M	40	A <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép-európai sziklai bükkösei mészkövön (9150), lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -erdői (9180*), pannon cseres-tölgyesek (91M0), pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i> (91G0*), pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescensszel</i> (91H0*), szubmontán és montán bükkösök (<i>Asperulo-Fagetum</i>) (9130) élőhelyeket, valamint a havasi cincér (<i>Rosalia alpina</i>), csíkos medvelepke (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>), díszes tarkalepke (<i>Hypodryas maturna</i>) fajokat veszélyezteti – az élőhelyek fajösszetételének és élőhely-

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H=nagy M=közepes L=kicsi	Érintett terület nagyága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				szerkezetének megváltozásán, valamint az érintett fajok potenciális fejlődési és tartózkodási helyeinek csökkenésén keresztül.
B07	Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmelékét is	H	50	A nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), *havasi cincér (<i>Rosalia alpina</i>), gyászscincér (<i>Morimus funereus</i>) fajok állományait veszélyezteti – a potenciális fejlődési és tartózkodási helyeik térfoglalásának csökkentése által.
B08	Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)	H	50	A nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), *havasi cincér (<i>Rosalia alpina</i>) és gyászscincér (<i>Morimus funereus</i>) fajok állományait veszélyezteti – a potenciális fejlődési és tartózkodási helyeik térfoglalásának csökkentése által.
B13	Égetés erdészeti célból	L	10	Potenciális – A füstös ősziaraszoló (<i>Lignoptera fumidaria</i>) állományát veszélyezteti az egyedek élőhelyének átalakulása, egy esetben az életciklus korai stádiumában lévő egyedek elpusztulása által.
B15	Előregedett erdők csökkentését célzó erdőkezelés	H	50	A <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép- európai sziklai bükkösei mészkövön (9150), lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> - erdői (9180*), pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> szel (91H0*), szubmontán és montán bükkösök (<i>Asperulo-Fagetum</i>) (9130) élőhelyeket, valamint a *havasi cincér (<i>Rosalia alpina</i>) és csíkos medvelepke (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>) fajokat veszélyezteti – az élőhelyek esetében az állományszerkezet megváltozásán, a fajok esetében a potenciális és realizált élőhelyeik térfoglalásának csökkenésén keresztül.
F07	Sport, turisztikai és szabadidős tevékenységek	M	15	A meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco- Brometalia</i>) (6210), pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190), szubpannon sztyeppék (6240*) élőhelyeket, valamint a leánykökösű (<i>Pulsatilla grandis</i>), magyar

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H=nagy M=közepes L=kicsi	Érintett terület nagyága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				gurgolya (<i>Seseli leucospermum</i>) és füstös ősziaraszoló (<i>Lignyoptera fumidaria</i>) fajok állományait veszélyezteteti, az élőhelyek háborgatása, valamint a növényzet jellegének megváltoztatása által.
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	M	20	A szubpannon sztyeppék (6240*) és pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190) élőhelyeket veszélyezteteti, elsősorban a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) terjedése által.
I04	Problémát jelentő őshonos növény- és állatfajok	H	50	A <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép-európai sziklai bükkösei mészkövön (9150), lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -erdői (9180*), pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> szel (91H0*) élőhelyeket, valamint a díszes tarkalepke (<i>Hypodryas matura</i>) állományát veszélyezteteti – általános felszínkárosítás és bolygatás formájában. Az intenzív turás, taposás révén gyomosodás, jellegtelenedés figyelhető meg.
L02	Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlatnak által okozott közvetlen változás)	M	30	A meszes alapkötetű féltértermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) (6210) élőhelyek, valamint a leánykökőrcsin (<i>Pulsatilla grandis</i>), ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) és füstös ősziaraszoló (<i>Lignyoptera fumidaria</i>) fajokat veszélyezteteti – az élőhely-szerkezet megváltozásán keresztül.
A területre kívülről ható veszélyeztető tényezők				
N01	Hőmérsékletváltozás (pl. hőmérséklet növekedés és szélsőséges hőmérsékleti értékek) a klímaváltozás következtében	M	70	A <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép-európai sziklai bükkösei mészkövön (9150), lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -erdői (9180*), pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i> (91G0*), valamint szubmontán és montán bükkösök (<i>Asperulo-Fagetum</i>) (9130) élőhelyeket veszélyezteteti – a számukra optimálistól eltérő hőmérsékleti viszonyok kialakulásán keresztül.
N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	M	70	A <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép-európai sziklai bükkösei mészkövön (9150), lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H=nagy M=közepes L=kicsi	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				erdői (9180*), pannon gyertyános- tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i> (91G0*), pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescensszel</i> (91H0*), szubmontán és montán bükkösök (<i>Asperulo-Fagetum</i>) (9130) élőhelyeket, valamint a díszes tarkalepke (<i>Hypodryas maturna</i>) állományait veszélyezteteti – az élőhelyek és fajok számára optimálistól elmaradó vízellátottság kialakulásán keresztül.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Fő célkitűzések:

- A pannon sziklagyeppek (*Stipo-Festucetalia pallentis*) (6190), a szubpannon sztyeppék (6240*), a szálkaperjés-rozsnokos xeromezofil gyeppek (6210), a szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*) (9130), a *Cephalanthero-Fagion* közép-európai sziklai bükkösei mészkövön (9150), a lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdői (9180*), a pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeával* és *Carpinus betulusszal* (91G0*), a pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens-szel* (91H0*) és a pannon cseres-tölgyesek (91M0) élőhelyek állományainak megőrzése és fenntartása.
A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű fajok, így a leánykököröcsin (*Pulsatilla grandis*), a magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*), a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), a gyászscincér (*Morimus funereus*), a havasi cincér (*Rosalia alpina*), a füstös ősziaraszoló (*Lignyoptera fumidaria*), a csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*), a díszes tarkalepke (*Hypodryas maturna*) és az ürge (*Spermophilus citellus*) populációinak megőrzése, stabil populációik fennmaradásának biztosítása.
- A sekély talajú meredek lejtőkön kialakult sziklai erdőkben és molyhos tölgyeseknél a fahasználat mellőzése.
- Az erdei élőhelytípusokban a homogén tér- és korszerkezet javítása.
- Az egykorú erdőfoltok kezelésénél hosszú távon az örökerdő üzemmód előtérbe helyezése.
- A jelölő erdei élőhelyeken a természetszerű felújítások elősegítése, az ezeket akadályozó, nehezítő vagy akár lehetetlenné tevő hatások közöttük az élőhely vadeltartó képességét meghaladó nagyvadállomány kedvezőtlen hatásának, elhárítása.
- A területen található nem őshonos vadfajok (pl. muflon) visszaszorítása.
- A vadaskerthez tartozó részterületen a tartott állomány apasztása, változó részterületeken kialakított kizárásokkal az aljnövényzet kímélete.
- A gyertyános-tölgyes, és bükkös erdőállományok tekintetében, amelyek a klímaváltozás által leginkább veszélyeztetettek, kerülni kell az eredeti célállomány felújulását veszélyeztető felújítási módokat.

További célkitűzések:

- A nem közösségi jelentőségű, de fontos védett növény- és állatfajok állományainak megőrzése, különös tekintettel a következő fajokra: medvefűl kankalin (*Primula auricula* subsp. *hungarica*), közönséges tiszafa (*Taxus baccata*).
- A területen található fekete fenyő egyes molyhos tölgyes erdőállományok természetes átalakulási folyamatainak érvényesülése.
- A gyeses élőhelytípusok fokozódó cserjésedésének megakadályozása a gyepterületek extenzív legeltetésével vagy cserjeirtással.
- A tervezési területen a technikai sportok üzésének visszaszorítása.
- Az ürge élőhelyeken a rendszeres legeltetéses gyepterület kezelés biztosítása.

A terület rendeltetése:

- A kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása.
- A Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve az ennek megőrzését, fenntartását biztosító gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

3.2. Kezelési javaslatok

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A kezelési javaslatok megfogalmazása a Natura 2000 terület kijelölésének alapját szolgáló élőhelyek és fajok védelmi és állomány-megerősítési szempontjainak, valamint a gazdálkodói érdekeknek az együttes figyelembevételével történt.

A tervezési terület természeti értékeinek megőrzését szolgáló javaslatokat általánosságban (gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok), és úgynevezett kezelési egységekhez rendelt adjuk meg a következőkben. A kezelési egységek élőhelyi alapon, aktuális Á-NÉR (Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer) térkép foltjaihoz kötötten kerültek meghatározásra. Ez utóbbi zömmel művelési ág szerinti azonosságot is jelent. Azok az élőhelyfoltok, melyekhez azonos kezelési javaslatok rendelődnek, egy kezelési egységbe kerültek. A tervezés alapjaként kezelt élőhelyfoltokat kölcsönösen megfeleltettük a helyrajzi nyilvántartással és a MePAR-blokkrendszerrel. Az egyes kezelési egységekhez tartozó helyrajzi számok listáját és a MePAR-blokk kódokat a 3.2.5. b. fejezet táblázata tartalmazza.

A kezelési egységekhez kötött intézkedések két szinten kerültek meghatározásra. (1) A kötelezően betartandó előírások pontnál érintettségtől függően – a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendeletet, az érvényben lévő erdőterv rendeletet, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvényt, vagy a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény szerepeltetjük. (2) A gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok közé kerültek a természetvédelmi célkitűzéseket kiemelt mértékben szolgáló, önkéntes vállaláson alapuló előírás-javaslatok.

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

3.2.1. Élőhelyek kezelése

3.2.1.1. Általános, gazdálkodáshoz nem köthető intézkedések

A tervezési területen a jelen fenntartási terv céljainak elérését nem veszélyeztető, jogszerű, ill. jogerősen engedélyezett tevékenység korlátozás nélkül folytatható.

A tervezési területen olyan beruházás, mely a terület védelmi céljainak a megvalósítását akadályozza, nem végezhető.

A művelési ág megváltoztatása csak a jobb természetességi állapot irányába javasolt.

A „Helyes mezőgazdasági gyakorlat” előírásait a be kell tartani, az 59/2008. (IV.29.) FVM rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről szóló rendelet értelmében. A talajeróziós károk kialakulásának megakadályozása érdekében, a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 36. § szerinti erózióvédelemmel kapcsolatos előírásait bármely mezőgazdasági területen történő cselekmény esetén be kell tartani.

Ipari, mezőgazdasági, szolgáltatási tevékenység végzéséhez szükséges telep létesítésének engedélyezése nem javasolt.

Bányatelek létesítése a tervezési terület magterület besorolású részein az Országos Területrendezési Tervről szóló törvény alapján tilos, más területeken úgy bányatelek létesítése, vagy a meglévő telek horizontális bővítése nem javasolt.

Új elektromos vezetékek létesítése során előnyben kell részesíteni a földkábelek alkalmazását.

Új elektromos, vagy más nyomvonalas közmű létesítése során, vagy meglévő légvezetékek földkábelre cserélése esetén a meglévő földutak nyomvonalának használata javasolt.

A tervezési területen a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, új nyomvonalú utak kialakítása, földutak stabilizálása, vagy burkolása kizárólag a természetvédelmi kezelés elősegítése érdekében lehetséges. Az úthálózat bármilyen fejlesztése (beleértve a gyalogút hálózatot, illetve turisztikai berendezések, építmények elhelyezését) előtt szükséges a forgalomnövekedés hatásait előzetesen vizsgálni, illetve az abból fakadó – a természeti értékekre káros – hatásokat megelőzni.

A kerékpárral és lóval történő közlekedést korlátozni szükséges a kijelölt útvonalakra. Az erdőben látogatás céljából járművel – ideértve a nem sport vagy turisztikai célú, lóval vontatott járművet, valamint a nem csak emberi erővel hajtott kerékpárt is – közlekedni csak a közforgalom számára megnyitott erdészeti magánúton, a járműközlekedésre kijelölt erdei úton, valamint az erdőgazdálkodó beleegyezésével az erdészeti feltáróhálózat részét képező egyéb erdei úton szabad.

A terület látogatása a napnyugtától napkeltéig tartó időszakban nem kívánatos.

A tervezési területen a sátorozás egész évben kerülendő.

Robbanó- vagy elektromos motorral hajtott eszközökkel a tervezési terület kizárólag a rendes gazdálkodás, természetvédelmi kezelés vagy hatósági tevékenység céljából látogatható.

Közösségi vagy tömegsport rendezvények a hatályos jogszabályok alapján külön engedély alapján tarthatók, ezek típusának meghatározása, térbeli és időbeli korlátozása is indokolt a természeti értékek megőrzése érdekében.

A 2001. évi LXIV. tv. alapján tilos a kulturális örökség elemeinek veszélyeztetése, megrongálása, megsemmisítése, az örökségi elemek tekintetében biztosítani kell a védett értékek megőrzését és azok fenntartható használatát.

A hidrogeológiai „B” (50 éves elérési idejű) védőterületen tilos a hígtrágya és trágyalé leürítés. A hidrogeológiai „B” (50 éves elérési idejű) védőterületen új létesítménynél, tevékenységnél tilos, a meglévőnél környezetvédelmi felülvizsgálat vagy a környezeti hatásvizsgálat eredményétől függően megengedhető: növényvédőszer tárolás, önellátást meghaladó

állattartás, szervestrágyázás és műtrágyázás, növényvédőszer permetezés légi úton, növényvédőszeres eszközök mosása, hulladékvizek elhelyezése, szerves és műtrágya raktározása és tárolása, szennyvíziszap tárolása, szennyvíziszap termőföldi kihelyezése, szennyvízöntözés, hítrágya és trágyalé kijuttatása termőföldre, állathullák elföldelése.

A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet 5. § (1) bekezdése alapján, tilos a felszíni vizekbe, illetve azok medrébe bármilyen halmazállapotú, vízszennyezést okozó anyagot juttatni, az engedélyezett vízilétesítményen bevezetett a) határértéknek megfelelő, b) határérték alatti e rendelet alapján engedélyezett kibocsátások kivételével.

3.2.1.2. Gazdálkodáshoz köthető intézkedések

1. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE-1

(b) Kezelési egység meghatározása: Kiemelkedően értékes sziklagyeppek, lejtősztyepprétek és félszárazgyeppek (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

G2 Mészkedvelő nyílt sziklagyeppek

H1 Zárt sziklagyeppek

H2×H3a Felnyíló, mészkedvelő lejtő- és törmelékgyeppek × Köves talajú lejtősztyepek

H3a×H4 Köves talajú lejtősztyepek × Erdőssztyepprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok

H4×L1 Erdőssztyepprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok × Mész- és melegkedvelő tölgyesek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

6190 Pannon sziklagyeppek (*Stipo-Festucetalia pallentis*);

6210 Szálkaperjés-rozsnokos xero-mezofil gyeppek

6240*Szubpannon sztyeppék;

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*), leánykőköröcsin (*Pulsatilla grandis*), füstös ősziaraszoló (*Ligynoptera fumidaria*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Kövér daravirág (*Draba lasiocarpa*), henye boroszlán (*Daphne cneorum*), ezüstös útifű (*Plantago argentea*), gombos varjúköröm (*Phyteuma orbiculare*), osztrák galaj (*Galium austriacum*), kékes borkóró (*Thalictrum pseudominus*), dolomit kéneslepke (*Colias chrysotheme*), fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*), kardoslepke (*Iphiclides podalirius*), tarka sztyepplejtősáska (*Arcyptera microptera*), ürge gyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kiemelt jelentőségű élőhelyek fennmaradása érdekében kerülni kell mindenféle beavatkozást, beleértve a gyepek bármilyen használatát, kivéve a kifejezetten az élőhelyek fennmaradását elősegítő munkákat, illetve az inváziós gyomfajok megjelenése esetén azok eltávolítását. A kezelési egységgel érintkező erdőterületek fahasználata során a kezelési egységet érintő rakodó kialakítása nem megengedett.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

A kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza. Bizonyos önkéntesen vállalható előírás-javaslatok esetén a 2009. évi XXXVII. törvény VI. fejezet (az erdőt károsító hatások elleni védekezés) védelem a tűz ellen alfejezetében található 65. és 66. § betartása is kötelező.

Javasolt előírások:

- Felülvetés nem megengedett (GY01)
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12)
- Legeltetés és kaszálás nem végezhető, a területet kezelés nélkül történő fenntartása (GY21)
- A gyepek természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető (GY24)
- Inváziós fásszárúak mechanikus irtása (GY26)
- Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges (GY29)
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni. (GY31)
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket vegyszeres kezelést lábon állva szükséges elvégezni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a kezelés fafajától függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) végezhető (GY34)
- Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt) (E08)
- A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető (VA03)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok elsősorban a tervezési terület kiemelkedő értékét jelentő pannon sziklagyepek védelme érdekében kerültek megfogalmazásra, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek és az azokhoz kötődő fajok hosszú távú fenntartását szolgálják. Az előforduló természeti értékek megőrzése az élőhelyek háborítatlanságával biztosítható – beavatkozások legfeljebb az eredeti élőhely-szerkezet megőrzését szolgáló természetvédelmi tevékenységként elfogadhatók (cserjeirtás, inváziós fajok visszaszorítása).

2. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE-2

(b) Kezelési egység meghatározása: Sziklafüves-lejtősztyepprétek, felnyíló mészkedvelő lejtő- és törmelékgyepek, közepes természetességű sziklagyepek, valamint változó természeti állapotú zárt szárazgyepek tartoznak a kezelési egységhez (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

G2 Mészkedvelő nyílt sziklagyepek

H2×H3a Felnyíló, mészkedvelő lejtő- és törmelékgyepek × Köves talajú lejtősztyepek

H3a×H4 Köves talajú lejtősztyepek × Erdőssztyepprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok

H3a×OC Köves talajú lejtősztyepek × Jellegtelen száraz-félszáraz gyep

H3a×OC×P2b Köves talajú lejtősztyepek × Jellegtelen száraz-félszáraz gyep × Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

H4×H3a – Erdőssztyepprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok × Köves talajú lejtősztyepek

H5a×P2b – Lőszgyepek, kötött talajú sztyepprétek × Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

OC Jellegtelen száraz-félszáraz gyep

P2 Cserjések, becserjésedett gyepterületek;

P2b Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

P2b×H4×H3a×OC Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések × Erdőssztyepprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok × Köves talajú lejtősztyepek × Jellegtelen száraz-félszáraz gyep

P2b×OC Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések × Jellegtelen száraz-félszáraz gyep

P45×E1 Fáslegelők, fáskaszálók, legelőerdők, gesztenyeligetek × Franciaperjés rétek

P45×L1×H3a×H4 – Fáslegelők, fáskaszálók, legelőerdők, gesztenyeligetek × Mész- és melegkedvelő tölgyesek × Köves talajú lejtősztyepek × Erdőssztyepprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

6190 Pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*)

6210 Szálkaperjés-rozsnokos xero-mezofil gyep

6240* Szubpannon sztyeppék;

91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*val és *Carpinus betulus*szal

91H0* Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*), leánykörtörcsin (*Pulsatilla grandis*), füstös ősziaraszoló (*Lignoptera fumidaria*), ürge (*Spermophilus citellus*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok: Magyar bodrány (*Xanthoparmelia pulvinaris*), ezüstös útifű (*Plantago argentea*), szirti fanyarka (*Amelanchier ovalis*), őszi csillagvirág (*Scilla autumnalis* agg.), kései pitypang (*Taraxacum serotinum*), csillagőszirózsa (*Aster amellus*), dolomit kéneslepke (*Colias chrysotheme*), fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*), kardoslepke (*Iphiclides podalirius*), tarka sztyepplejtősáska (*Arcyptera microptera*), fürge gyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe sorolt területek extenzív mezőgazdasági hasznosítása javasolt, mivel a természeti értékek fennmaradását lehetővé teszi, illetve biztosítja. A kezelési egység területén hajtásos legeltetés (birkával vagy szarvasmarhával) a vegetációs időszakban folytatható. A kezelési egységgel érintkező erdőterületek fahasználata során a kezelési egységet érintő rakodó kialakítása nem megengedett. Az élőhelyek fennmaradását elősegítő munkák, inváziós gyomfajok megjelenése esetén azok eltávolítása elvégezhető.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:*Kötelezően betartandó előírások:*

A kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

Javasolt előírások:

- Felülvetés nem megengedett (GY01)
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12)
- Kiszántás nem megengedett (GY13)
- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás (GY22)
- Legeltetési sűrűség 0,1-0,2 állategység/ha (GY39)
- A legeltetési sűrűség egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal (GY44)
- A gyepek természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető. (GY24)
- Inváziós fásszárúak mechanikus irtása (GY26)
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27)
- Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges (GY29)
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni. (GY31)
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket vegyszeres kezelését lábon állva szükséges elvégezni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a kezelés fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) végezhető (GY34)

- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park-igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117)
- Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt) (E08)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok elsősorban a tervezési terület kiemelkedő értékét jelentő pannon lejtősztyepppek és sziklafüves lejtők védelme érdekében kerültek megfogalmazásra, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek és érintett fajok (ld. fent) hosszú távú fenntartását szolgálják. Alacsony intenzitású legeltetés és mozaikos kaszálás szolgálja leginkább az előforduló jelölő élőhelyek és fajok megőrzését. Az őshonos cserjék visszaszorítása és az inváziós fajok irtása az élőhely fennmaradásához szükséges.

3. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása: Jellegtelen (részben parlag eredetű, részben elszegényedett) gyepek, cserjésedő gyepek kerültek a kezelési egységbe (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

OB Jellegtelen, üde gyepek (leromlott kaszálók)

OB×OD×P2 Jellegtelen üde gyepek × Lágyszárú évelő özőnfajok állományai × Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

OC Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

OD Lágyszárú évelő özőnfajok állományai

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

Nincs érintett élőhely.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Nincs érintett faj.

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Fürge gyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe sorolt területek extenzív mezőgazdasági hasznosítása javasolt, mivel természetességi állapotuk javítása így érhető el. A kezelési egység erdőkben lévő fragmentumfoltjainak, illetve erdőszéli helyzetben lévő foltjainak őshonos termőhelynek megfelelő fafajokkal történő erdősítése is elfogadható.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

A kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

Javasolt előírások:

- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás (GY22)
- A gyepek természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető (GY24)
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása (GY32)
- Legeltetési sűrűség 0,4-0,6 állategység/ha (GY42)
- Villanypásztor, a kezelési tervvel összhangban, csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulásával alkalmazható (GY57)
- Minden évben tisztító kaszálás elvégzése (GY105)
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117)
- Mezőgazdasági földterület első erdősítése, őshonos fafajokkal támogatható (SZ56)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a részterületek természetességi állapotának javítását célozzák. Az ajánlások lehetővé teszik a legeltetést is.

4. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása: Beszántott, vagy egykor beszántott, majd újra gyepesített vagy spontán gyepesedő területek (ld. 3.2.5.a térkép).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

T1-T10 Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák–Fiatal parlag és ugar

T9 Kiskertek (Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák, Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések, Lágyszárú évelő özőnfajok állományai, Nem őshonos fafajok spontán állományai, Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók)

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

Nincs érintett élőhely.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Nincs érintett faj.

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Nincs érintett faj.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Művelési ág megváltoztatása szántóból gyepre támogatható. A szántóföldi művelés során szükséges a szomszédos élőhelyeken előforduló jelölő fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vétele. A kezelési egységbe sorolt területek extenzívebb mezőgazdasági gazdasági hasznosítása javasolt, mivel természeti állapotuk javítása ezáltal érhető el. Legeltetés során villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulásával alkalmazható.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:*Kötelezően betartandó előírások:*

Jelenleg nincsenek érvényben Natura 2000 területen található szántókra vonatkozó kötelező előírások.

Javasolt előírások:

- A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni (SZ09)
- A parcella szélein legalább 6 m széles növényvédő szer mentes táblaszegélyt kell hagyni, ahol szükség esetén mechanikai gyomirtást kell végezni (SZ15)
- Szántó füves élőhellyé alakítása spontán felhagyással, kivéve az inváziós növényfajok irtását. (SZ53)
- Természetbarát gyepesítés, termőhelytől függően üde rét vagy száraz gyep kialakulásának elősegítése. Tájidegen magkeverék nem alkalmazható, csak a termőhelyre jellemző őshonos fajok vethetők. (SZ67)
- Inváziós fűszárúak mechanikus irtása (GY26)
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fűszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok célja, hogy az intenzíven kezelt szántóterületen folyó gazdálkodás a lehető legkisebb mértékben veszélyeztesse a környező természetvédelmi jelentőséggel bíró élőhelyek állapotát. A szántóterületek a tervezési területen előforduló jelölő élőhelyek és fajok előfordulásával nem fednek át. Az önkéntesen vállalható előírások részben a lokális ökológiai folyosók megerősítésén keresztül szándékozik szolgálni általános biodiverzitás-védelmi célokat.

5. Kezelési egység

(a) Kezelési egység kódja: KE-5

(b) Kezelési egység meghatározása: A tervezési terület kiemelkedő természetvédelmi jelentőségű erdőterületei (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

K2 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek,

K5 Bükkösök

K5×LY2 Bükkösök × Törmeléklejtő-erdők

L1 Mész- és melegkedvelő tölgyesek

L2a Cseres-kocsánytalan tölgyesek

L2a×RC Cseres-kocsánytalan tölgyesek × Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

LY1 Szurdokerdők,

LY2 Törmeléklejtő-erdők,

LY3×LY4 Bükkös sziklaerdők × Tölgyes jellegű sziklaerdők és tetőerdők

LY3×LY4×S4 Bükkös sziklaerdők × Tölgyes jellegű sziklaerdők és tetőerdők × Ültetett erdei- és feketefenyvesek

LY4 Tölgyes jellegű sziklaerdők és tetőerdők

M1 Molyhos tölgyes bokorerdők

RC-K2×LY2×P2 Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők– Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek× Törmeléklejtő-erdők× Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

9130 Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*),

9150 A *Cephalanthero-Fagion* közép-európai sziklai bükkösei mészkövön,

9180* Lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdői,

91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal,

91H0* Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel, (részben hibridkategóriákban)
91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*), leánykökörcsin (*Pulsatilla grandis*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), gyászscincér (*Morimus funereus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), ragyás futrinka (*Carabus cancellatus*), selymes futrinka (*C. convexus*), bőrfutrinka (*C. coriaceus*), dunántúli kékfutrinka (*C. germari*), aranypettyes futrinka (*C. hortensis*), ligeti futrinka (*C. nemoralis*), pannon változó futrinka (*C. scheidleri pannonicus*), csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*), díszes tarkalepke (*Hypodryas maturna*), erdei sikló (*Elaphe longissima*), közönséges lábatlangyík (*Anguis fragilis*), nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*), nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Medvefű kankalin (*Primula auricula* subsp. *hungarica*), mohos csitri (*Moehringia muscosa*), tiszafa (*Taxus baccata*), veszprémi berkenye (*Sorbus veszpremensis*), Barabits-berkenye (*Sorbus barabitsi*), békaszem (*Omphalodes scorpioides*), epergyöngyike (*Muscari botryoides*), nemes májvirág (*Hepatica nobilis*), tarka nádtippán (*Calamagrostis varia*), fehér sás (*Carex alba*), osztrák galaj (*Galium austriacum*), kékes borkóró (*Thalictrum pseudominus*), lapos kékfutrinka (*Carabus intricatus*), kis apollólepke (*Parnassius mnemosyne*), erdei béka (*Rana dalmatina*), nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*), középfakonpáncs (*Dendrocopos medius*), kis fakopáncs (*Dendrocopos minor*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), közönséges törpedenevér (*Pipistrellus pipistrellus*), szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az élőhelyek és fajok védelme érdekében indokolt a teljes érintetlenség biztosítása, kizárólag a természetvédelmi kezelési célú beavatkozások végrehajtása, ennek részeként az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység és a folyamatban lévő erdőfelújítás. Biztosítani kell a folyamatos erdőborítást szolgáló üzemmódokra való fokozatos átállást, őshonos fafajok esetében az egészségügyi fakitermelés is mellőzendő. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódban kezelt erdőrészekben az említett üzemmód fenntartása. Az igen sérülékeny élőhelyen kerülendő a nagyvadállomány koncentrációja. Megfelelő zavartalan szálláshelyek, telelőhelyek biztosítása és fenntartása a közösségi jelentőségű denevérfajok számára. Ennek keretében az erdőkezelés során az idős, lábon száradt, elváló kérgű, odvas faegyedeket kímélni szükséges. Április 1. és augusztus 30. között a fakitermelés mellőzendő. A fakivágásokat a faj jelenléte esetén a denevérek számára legkisebb kockázatot jelentő szeptember 1.–október 31. közötti időszakban szükséges végezni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

Az erdőtervezett erdőrészekre vonatkozó kötelező érvényű előírásokat a Kabhegyi és Zirci erdőtervezési körzet körzeti erdőtervei, a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról), valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény új végrehajtási rendelete (61/2017. (XII. 21.) FM rendelet), az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, valamint az erdőgazdálkodás tartamosságát és

fejlesztését szolgáló körzeti erdőtervezési keretértékekről szóló 69/2016. (X. 14.) FM rendelet tartalmazza. Figyelembe veendő továbbá az Országos Természetvédelmi Tanács 600/1951 számú határozata a Szentgáli-tiszafás természetvédelmi terület védetté nyilvánításáról, valamint a Szentgáli-tiszafás természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról szóló 118/2007. (XII. 27.) KvVM rendeletet.

Javasolt előírások:

- A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés (E03)
- Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével (E10)
- Az erdőrészekben belül el nem különített tisztás, cserjés folt, víztestek teljes védelmét, háborítatlanságát biztosítani kell (E24)
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74)
- Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása (E75)
- Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása (E97)
- A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető (VA03)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén a tiszafás élőhelyek rekonstrukciója, a tiszafa (*Taxus baccata*) állományának megőrzése és megerősítése érdekében élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés folyik. A faj több közösségi és kiemelt közösségi jelentőségű élőhelyen is jelen van, a rekonstrukció és fejlesztés ezeket érinti.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a tervezési terület kiemelkedő értékét jelentő pannon molyhos tölgyesek, cseres-tölgyesek, törmeléklejtő erdők, bükkösök, pannon gyertyános-tölgyesek érdekében kerültek megfogalmazásra, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek hosszú távú fenntartását szolgálják. A területen élő védett, fokozottan védett, illetve közösségi jelentőségű állatfajok (ld. érintett állatfajok) fennmaradása érdekében szükséges az előregedő erdők fenntartása, valamint a megfelelő mennyiségű odvas, illetve holt fa visszahagyása.

6. Kezelési egység

(a) Kezelési egység kódja: KE-6

(b) Kezelési egység meghatározása: A tervezési terület közepes természeti állapotú, de őshonos fafajok uralta erdők (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

K2 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek

K2×K5 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek × Bükkösök

K2×K5×RC Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek × Bükkösök × Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

K2×L2a Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek × Cseres-kocsánytalan tölgyesek

K2×RC Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek × Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

K5 Bükkösök

K5×RC Bükkösök × Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

L1 Mész- és melegkedvelő tölgyesek

L1×RC Mész- és melegkedvelő tölgyesek × Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

L2a Cseres-kocsánytalan tölgyesek

L2a×RC Cseres-kocsánytalan tölgyesek × Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

RC-K2×LY2×P2 Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők– Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek× Törmeléklejtő-erdők× Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

9130 Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*)

91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal

91H0* Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel

91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), havasi cincér (*Rosalia alpina*), nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), gyászscincér (*Morimus funereus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), csikos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*), díszes tarkalepke (*Hypodryas maturna*), nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*), nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Lapos kékfutrinka (*Carabus intricatus*), ragyás futrinka (*Carabus cancellatus*), selymes futrinka (*C. convexus*), bőrfutrinka (*C. coriaceus*), dunántúli kékfutrinka (*C. germari*), aranypettyes futrinka (*C. hortensis*), ligeti futrinka (*C. nemoralis*), pannon változó futrinka (*C. scheidleri pannonicus*), kis apollólepke (*Parnassius mnemosyne*), farkasalmalepke (*Zerynthia polyxena*), erdei béka (*Rana dalmatina*), nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), kis fakopáncs (*Dendrocopos minor*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), erdei sikló (*Elaphe longissima*), közönséges lábatlangyík (*Anguis fragilis*), közönséges törpedenevér (*Pipistrellus pipistrellus*), szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A jelenleg homogén korösszetételű erdőállományok esetében a gazdálkodás során javasolt a változatos koreloszlás és térszerkezet kialakítása, az álló és fekvő holtfa arányának emelése a természetes úton keletkezett holtfa visszahagyásával.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

Az erdőtervezett erdőrészekre vonatkozó kötelező érvényű előírásokat a Kabhegyi és Zirci erdőtervezési körzet körzeti erdőtervei, a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról), valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény új végrehajtási rendelete (61/2017. (XII. 21.) FM rendelet), az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, valamint az erdőgazdálkodás tartamosságát és fejlesztését szolgáló körzeti erdőtervezési keretértékekről szóló 69/2016. (X. 14.) FM rendelet tartalmazza. Figyelembe veendő továbbá az Országos Természetvédelmi Tanács 600/1951 számú határozata a Szentgáli-tiszafás természetvédelmi terület védetté nyilvánításáról, valamint a Szentgáli-tiszafás természetvédelmi terület védettségének fenntartásáról szóló 118/2007. (XII. 27.) KvVM rendeletet.

Javasolt előírások:

- A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés (E03)
- Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt) (E08)
- A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével (E09)
- Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel) (E13)
- A gyéritések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása (E16)
- Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását szolgáló) lábönálló holtfák meghagyása (E17)
- Az erdőrészekben belül el nem különített tisztás, cserjés folt, víztestek kijelölése és háborítatlanságának biztosítása (E24)
- Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása (E28)
- Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése (E33) [Az állam 100%-os tulajdonában nem álló természetes, természetszerű és származék erdőkben releváns előírás.]
- Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolósos közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni (E35)

- Őshonos fafajú állományok véghasználata során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában (E38)
- A mikroélőhelyek fenntartása (E39) [*Megjegyzés: a mikroélőhelyeket hagyásfa csoportok és biotópfák jelentik.*]
- A környező gyepterületek védelme érdekében idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása (E69)
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74)
- Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása (E75)
- Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása (E97)
- A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig (E85)
- Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani (VA02)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén a tiszafás élőhelyek rekonstrukciója, a tiszafa (*Taxus baccata*) állományának megőrzése és megerősítése érdekében élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés folyik. A faj több közösségi és kiemelt közösségi jelentőségű élőhelyen is jelen van, a rekonstrukció és fejlesztés ezeket érinti.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok az erdőterületek, erdei élőhelyek és felszínformák védelme érdekében kerültek megfogalmazásra, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek hosszú távú fenntartását szolgálják. A területen élő védett, fokozottan védett, illetve közösségi jelentőségű állatfajok (ld. érintett állatfajok) fennmaradása érdekében is szükséges az előregedő erdők fenntartása, valamint a megfelelő mennyiségű odvas, illetve holt fa visszahagyása.

7. Kezelési egység

(a) Kezelési egység kódja: KE-7

(b) Kezelési egység meghatározása: A tervezési terület átalakított erdő és vágásterületei (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

K2×S4 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek × Ültetett erdei- és feketefenyvesek

L1×S4 Mész- és melegkedvelő tölgyesek × Ültetett erdei- és feketefenyvesek

L2a×S4 Cseres-kocsánytalan tölgyesek × Ültetett erdei- és feketefenyvesek

RB×P2×OB Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők × Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések × Jellegtelen üde gyepek

RC-K2×LY2×P2 Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők– Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek× Törmeléklejtő-erdők× Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

S1×RC Ültetett akácok × Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

S4 Ültetett erdei- és feketefenyvesek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal

91H0* Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel

91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Nagy szarvasbogar (*Lucanus cervus*), gyászincér (*Morimus funereus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Epergyöngyike (*Muscari botryoides*), lapos kékfutrinka (*Carabus intricatus*), ragyás futrinka (*Carabus cancellatus*), selymes futrinka (*C. convexus*), bőrfutrinka (*C. coriaceus*), kis apollólepke (*Parnassius mnemosyne*), farkasalmalepke (*Zerynthia polyxena*), erdei sikló (*Elaphe longissima*), erdei béka (*Rana dalmatina*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A gazdálkodás során törekedni kell a természetszerű szerkezettel, faállománnyal és korösszetétellel jellemezhető állományok kialakítására.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:*Kötelezően betartandó előírások:*

Az erdőtervezett erdőrészekre vonatkozó kötelező érvényű előírásokat a Kabhegyi és Zirci erdőtervezési körzet körzeti erdőtervei, a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról), valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény új végrehajtási rendelete (61/2017. (XII. 21.) FM rendelet), az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, valamint az erdőgazdálkodás tartamosságát és fejlesztését szolgáló körzeti erdőtervezési keretértékekről szóló 69/2016. (X. 14.) FM rendelet tartalmazza.

Javasolt előírások:

- Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítést és a tuskózást kerülni kell (E49)
- Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal (E51)
- Talajvédelmi rendeltetésű és felnyíló (erdőssztyepp jellegű) erdők esetében a felújítás során a tájhonos fafajok tuskó- és gyökérsarj eredetű újulatának megőrzése (E61)

- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74)
- Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása (E75)
- Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett (E81)
- A talajszinten odúval rendelkező fák kivágása magas tuskó visszahagyásával, az odú megőrzésével (E95)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén található idegenhonos faállományú erdőterületeken végrehajtandó beavatkozások esetleges megvalósulása fafajcserének minősülnek, ebből adódóan az élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés tárgykörébe tartoznak.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben megtalálhatókon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén található erdőterületek megfelelő gazdálkodási módok alkalmazása esetén természetközeli fajkészletű és állapotú erdőállományokká alakíthatók, melyek további kíméletes használata a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok lokális előfordulásainak és állományainak megerősítését biztosíthatják. A gazdasági hasznosítás során kíméletes, az élőhely talajára, lágyszárú növényzetére és állatvilágára a lehetőség szerinti legkisebb károsító hatást kifejtő módszereket kell alkalmazni. A felújítógátások során szükséges a megfelelő méretű mikroélőhelyek visszahagyása.

8. Kezelési egység

(a) Kezelési egység kódja: KE-8

(b) Kezelési egység meghatározása: Roncsterületek, telephelyek, utak, egykori bányagödrök kerültek ebbe a kezelési egységbe (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

U2 Kertvárosok, szabadidős létesítmények
 U4 Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók
 U11 Út- és vasúthálózat

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

Nincs érintett élőhely.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Nincs érintett faj.

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Nincs érintett faj.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

E másodlagos, degradált élőhelyfoltok területén a legfontosabb tennivaló természetvédelmi szempontból az idegenhonos inváziós fásszárú és lágyszárú növényfajok állományainak irtása, visszaszorítása az érintkező közösségi jelentőségű élőhelyek védelme érdekében.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

Nem adhatók meg kötelezően betartandó előírások.

Javasolt előírások:

- Inváziós fásszárúak mechanikus irtása (GY26)
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása (GY32)
- Legalább 2 évente tisztító kaszálás elvégzése (GY106)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a kezelési egységbe tartozó, ökológiai folyó szereppel bíró részterületek természeti állapotának és funkciójának megőrzését, valamint az invazív fajok terjedésének megakadályozását célozzák.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

A KE-5 és KE-6 kezelési egység területén a tiszafás élőhelyek rekonstrukciója, a tiszafa (*Taxus baccata*) állományának megőrzése és megerősítése érdekében élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés folyik. A KE-7 kezelési egység területén található idegenhonos faállományú erdőterületeken végrehajtandó beavatkozások esetleges megvalósulása fafajcserének minősülnek, ebből adódóan az élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés tárgykörébe tartoznak.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Javaslatokat a jelölő és jelölőnek javasolt fajokkal kapcsolatban fogalmaztunk meg.

Leánykökörcsin (*Pulsatilla grandis*)

A Bakony egyik legerősebb leánykökörcsin populációja található a területen. Előfordulási helyein a technikai sporttevékenység teljes kizárása szükséges. A sziklagyepekben, bokorerdő tisztásokon található kisebb állományok megőrzése beavatkozást nem igényel. A gyepek cserjésedése, avarosodása a Csatár-hegy sztyepprétején az állományban a virágzó egyedek számának csökkenését idézte elő, emiatt érdemes lenne egy lokális kezelési kísérlet kidolgozása és beállítása.

Magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*)

A Tekeres-völgy és a Malom-hegy, Csatár-hegy vonulat dolomitszikláján, sziklagyepjeiben számos kicsi, de összességében erős állománya él. A faj megőrzése élőhelyének zavarásmentességével biztosítható. Az előfordulások többsége az erdőterületek közötti sziklagyep állományokban nem, illetve kismértékben veszélyeztetett. Előfordulási helyein a technikai sporttevékenység teljes kizárása szükséges.

Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

Élőhelyein kerülni kell a nagy kiterjedésű véghasználatokat. Előnyben kell részesíteni az állandó erdőborítást biztosító üzemmódokat. A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyásfacsoportok, hagyásfa-hálózat megtartása elsődleges feladat.

Havasi cincér (*Rosalia alpina*)

Lárvája több évig fejlődik az idősebb, sokszor beteg bükk egyedek törzsében. Fajvédelme az idősebb, holt fát is tartalmazó bükkállományok megőrzésével biztosítható.

Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)

Élőhelyein kerülni kell nagy kiterjedésű véghasználatokat. Előnyben kell részesíteni az állandó erdőborítást biztosító üzemmódokat. A faj számára fontosak a napos, meleg erdőszélek, tisztásokon, gyepekben lévő tölgy hagyásfák. Élőhelyein, az erdőszéleken és tisztásokon lévő csúcshártya, száradt tölgyfákat kímélni kell, ezeken a részterületeken egészségügyi termelést sem szabad végezni. A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyásfacsoportok, hagyásfa-hálózat megtartása elsődleges feladat.

Gyászscincér (*Morimus funereus*)

Élőhelyein kerülni kell nagy kiterjedésű véghasználatokat, előnyben kell részesíteni az állandó erdőborítást biztosító üzemmódokat. A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyásfacsoportok, hagyásfa-hálózat megtartása elsődleges feladat.

Csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)

Az erdei tisztások beerdősülését, kiszáradását, valamint élőhelyein a növényvédőszer, különösen rovarirtószer nagy területre történő kijuttatását meg kell előzni.

Díszes tarkalepke (*Hypodryas maturna*)

Megőrzése leginkább az erdőterületek erdei tisztásokkal érintkező szegélyeinek védelmével, azok kezeletlen állapotban tartásával biztosítható (nem ideértve a tisztások becserjésedésének és invazív fajokkal való fertőzöttségének megakadályozását, illetve visszaszorítását célzó munkákat).

Ürge (*Spermophilus citellus*)

Élőhelyeinek a faj szempontjából alkalmas állapotban tartása intenzív legeltetéssel és cserjeirtással biztosítható.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A közösségi jelentőségű élőhelytípusok Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) alapján végzett monitorozása javasolt. Javasolt továbbá a leánykökörcsin (*Pulsatilla grandis*) és a magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*) állományainak és veszélyeztettségének figyelemmel kísérése. A Csatár-hegy sztyepprétejein a leánykökörcsin (*Pulsatilla grandis*) állományban a virágzó egyedek száma csökkenő tendenciát mutat. Ennek feltételezhető oka a gyepek cserjésedése, avarosodása. Mivel a Csatár-hegyi állomány egyedszáma és kiterjedése lehetővé teszi, javasoljuk egy, a faj védelmét szolgáló kezelési kísérlet kidolgozását és elindítását. Indokolt továbbá a nem jelölő, de biogeográfiai és természetvédelmi szempontból kiemelkedő jelentőségű medvefű kankalin (*Primula auricula* subsp. *hungarica*), állományméretének rendszeres nyomon követése – hároméves gyakorisággal, a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) mintavételi módszertana szerint. Külön figyelmet érdemel a Szentgáli Tiszafás TT területén élő tiszafa (*Taxus baccata*) állomány egyedszámának és egészségi állapotának nyomon követése.

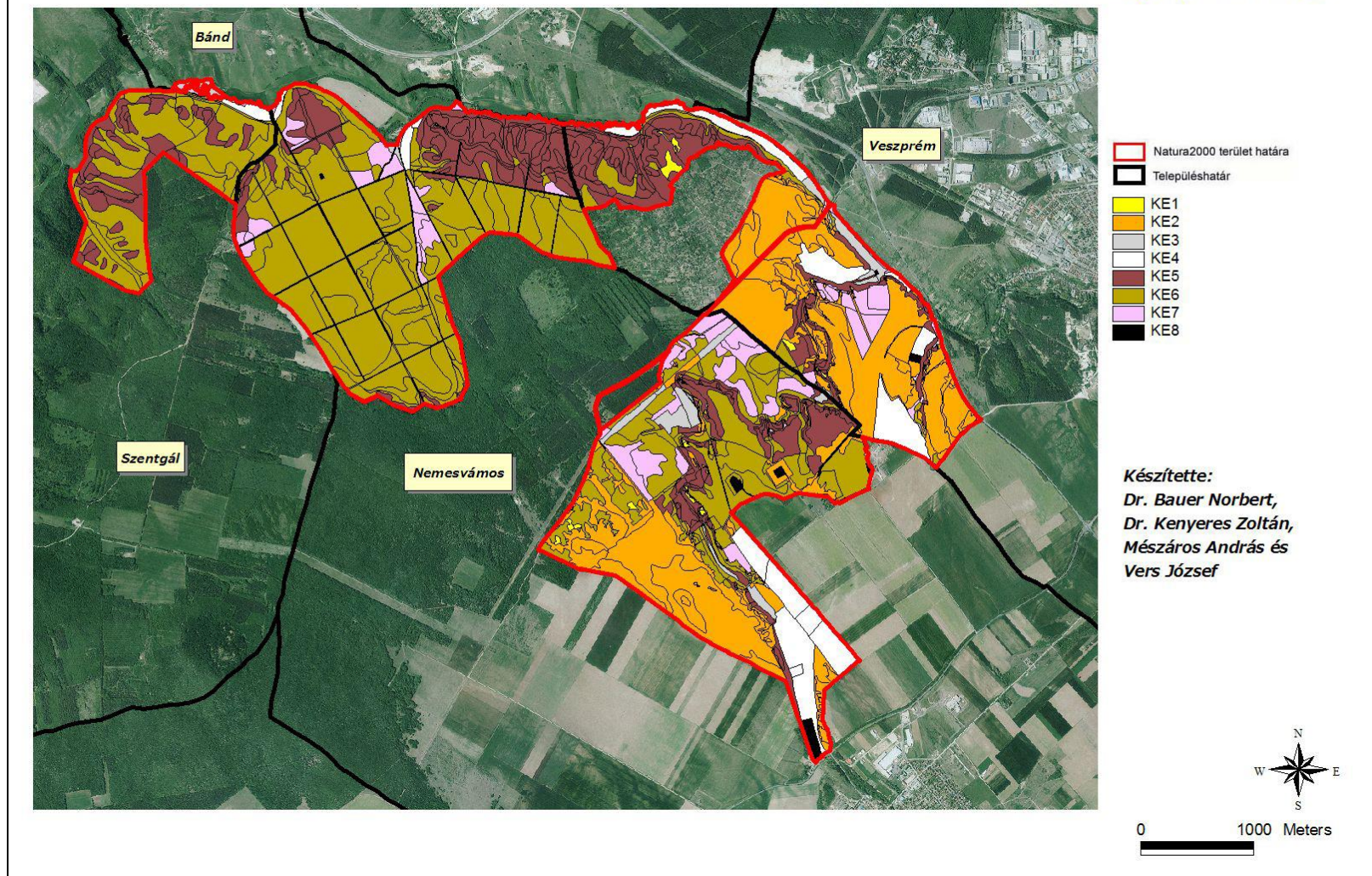
Indokolt volna a tölgyesek speciális mikroélőhelyeihez kötődő fajok, mint a kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*), a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és a gyászscincér (*Morimus funereus*) további jelenlét-hiány monitorozása, illetve az állományméretek rendszeres nyomon követése. Ugyancsak indokolt a tervezési területen előforduló ürgeállomány rendszeres vizsgálata (állományméret, élőhely alkalmassága a faj számára).

A tervezési területhez tartozó új mintavételi hely felvételét az országos monitorozó program mintavételi helyei közé nem javasoljuk.

3.2.5. Mellékletek

3.2.5. a. A tervezési terület kezelési egységeinek térképe

3.2.5.a. A Csatár-hegy és Miklós Pál hegy (HUBF 2008)
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2020
A tervezési terület kezelési egységeinek térképe

3.2.5. b. A kezelési egységekhez kötött intézkedések hrsz és MePAR megfeleltetése

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett ingatlanok (hrsz.)	Érintett erdőrészletek	Érintett MEPAR-blokkok
KE-1	Kiemelkedően értékes sziklagyeppek, lejtősztyepprétek és félszárazgyeppek	6,32	Bánd 096 Nemesvámos 0151/5a, 0165/2, 0274/7, 0283/2 Veszprém 050/6, 052/1, 078/1, 078/3, 078/5, 086/2	Bánd 5D Nemesvámos 22A, 24A, 24TI, 5A, 5D, 6C, 6D, 6G, 6J Veszprém 105A, 105TI, 32C, 34B, 34TI	X9VYK-2-18, XCW6K-C-18, XDA5K-R-18, XJJ5K-4-18, XJURK-2-18, XMTTH-3-18, XMV7P-R-18, XT8YK-X-18, XWYCK-5-18
KE-2	Sziklafüves-lejtősztyepprétek, felnyíló mészkedvelő lejtő- és törmelékgyeppek, közepes természetességű sziklagyeppek, zárt szárazgyeppek	347,95	Bánd 096 Nemesvámos 0130, 0134/1, 0146/10, 0146/11, 0146/13, 0146/3, 0146/5, 0146/9, 0149, 0150, 0151/2, 0151/4, 0151/5a, 0151/5b, 0154/1, 0154/9, 0157/16, 0157/17, 0160, 0161/2, 0165/2, 0165/3, 0165/4, 0165/5, 0165/6, 0165/7, 0236/2, 0256/3, 0273/5, 0274/3, 0274/7, 0274/8, 0275, 0276/10, 0276/11, 0276/15a, 0276/17, 0276/9, 0278/2, 0281/1, 0281/2, 0283/10, 0283/11, 0283/2, 0283/4, 0283/6, 0283/7, 0283/8, 0283/9 Veszprém 043/19, 050/5, 050/6, 050/7, 050/8, 050/9, 052/1, 053/10, 053/11, 053/12, 053/16, 053/17, 053/18, 053/19, 053/2, 053/3, 053/4, 053/5, 053/7a, 053/8, 054, 055/10, 055/11, 055/12, 055/13, 055/14, 055/15, 055/16, 055/17, 055/18, 055/19, 055/2, 055/20, 055/21a, 055/21b, 055/22, 055/3, 055/4, 055/5, 055/6, 055/7, 055/8, 055/9, 057, 059/1, 059/2, 059/3, 059/4, 059/5, 059/6, 059/7, 060/2a, 060/2b, 060/2c, 060/3a, 061, 062/14b, 063/2, 077/2, 078/1, 078/3, 078/4, 078/5, 079/14a, 079/14b, 079/15, 079/26, 079/27, 079/28, 079/29, 079/30b, 079/32a, 079/33, 079/34a, 079/38, 079/39, 079/40a, 079/40b, 079/44, 079/46a, 079/46b, 079/46c, 079/47, 079/49a, 079/49b, 079/50, 079/51, 079/52, 079/53, 079/54, 079/55, 079/56, 079/57, 079/58, 079/59, 079/60, 079/61, 079/62, 079/63, 079/64,	Bánd 4B Nemesvámos 22A, 24NY, 24TI, 5A, 5B, 5D, 5E, 5TI 1, 5TI 2, 5TI 3, 6CE 1, 6CE 2, 6D, 6G, 6H, 6J, 6NY, 7VF, 84CE, 84G, 84NY, 84TI, 87C, 87E Veszprém 105A, 105TI, 31A, 31E, 31G, 31NY, 31TI, 32C, 32TI, 68B, 68TI	X4YTT-2-18, X60KK-M-18, X6URK-P-18, X8X5K-8-18, X9VYK-2-18, XALKK-D-18, XANYK-V-18, XC8YK-H-18, XCW6K-C-18, XDA5K-R-18, XEQ5K-7-18, XETKK-P-18, XEURK-X-18, XFERK-K-18, XJJ5K-4-18, XJURK-2-18, XJYCK-R-18, XK2YK-H-18, XMFQ3-8-18, XMM1P-A-18, XMNFW-1-18, XMPX3-P-18, XMTTH-3-18, XMV7P-R-18, XMWNW-F-18, XN3EP-7-18, XN6A3-L-18, XP8YK-U-18, XT8YK-X-18, XU0KK-9-18, XW6KK-K-18, XW8YK-2-18, XWA5K-9-18, XWTKK-6-18, XWVYK-N-18, XWYCK-5-18, XX0KK-D-18, XX45K-4-18, XXA5K-A-18, XXLKK-1-18

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett ingatlanok (hrsz.)	Érintett erdőrészletek	Érintett MEPAR-blokkok
KE-2			081, 083/10, 083/11, 083/12, 083/13, 083/14, 083/15, 083/16, 083/17, 083/18, 083/3, 083/4, 083/5, 083/6, 083/7, 083/8, 083/9, 084, 085a, 085b, 093		
KE-3	Jellegtelen és cserjésedő gyepek	30,86	Bánd 060/2, 060/3, 060/4, 060/5, 060/6, 060/7, 060/8, 060/9, 061, 063, 090c, 090d, 091a, 096 Nemesvámos 0146/10, 0146/9, 0150, 0151/2, 0151/4, 0151/5a, 0151/5b, 0151/6, 0151/7, 0151/8, 0161/2, 0274/7, 0274/8, 0283/10, 0283/2, 0283/4, 0283/7, 0283/8, 0283/9 Szentgál 066/1, 068 Veszprém 050/6, 051/4, 061, 062/10, 062/11, 062/12, 062/16, 062/3, 062/8, 065/10, 065/11, 065/12, 065/13, 065/14, 077/1, 077/2, 078/1, 079/44, 079/47, 079/48, 079/49a, 079/53, 079/64, 083/18, 084, 085a, 087, 088/1, 090/1	Bánd 3TI 3, 3VF 3 Nemesvámos 4VF, 6J, 7NY 1, 7VF, 84NY Veszprém 32TI	X4RCK-5-18, X50KK-L-18, X545K-A-18, X56KK-T-18, X60KK-M-18, X6URK-P-18, X8X5K-8-18, X9VYK-2-18, XCW6K-C-18, XEQ5K-7-18, XFD2Y-7-18, XJJ5K-4-18, XJURK-2-18, XLERK-P-18, XMV7P-R-18, XMWNW-F-18, XN3EP-7-18, XQ2YK-N-18, XQDKK-L-18, XT8YK-X-18, XU0KK-9-18, XW6KK-K-18, XWYCK-5-18, XX0KK-D-18, XXA5K-A-18, XXLKK-1-18
KE-4	Beszántott, vagy egykor beszántott, majd újra gyepesített vagy spontán gyepesedő területek	102,21	Bánd 080, 090a, 090b, 090c, 090d, 091b, 096 Nemesvámos 0134/1, 0136/38, 0136/39, 0136/43, 0136/45, 0136/48, 0136/49, 0136/50, 0136/52, 0146/10, 0146/11, 0146/12, 0146/13, 0146/5, 0146/8, 0146/9, 0149, 0150, 0151/2, 0151/4, 0151/5b, 0151/6, 0151/7, 0151/8, 0152/1, 0152/2, 0153, 0154/1, 0154/10, 0154/11, 0154/12, 0154/13, 0154/14, 0154/15, 0154/16, 0154/2, 0154/3, 0154/4, 0154/5, 0154/6, 0154/7, 0154/9, 0157/10, 0157/11, 0157/12, 0157/13, 0157/14, 0157/15, 0157/16, 0157/17, 0157/18, 0157/19, 0157/5, 0157/6, 0157/7, 0157/8, 0157/9, 0276/17, 0276/18a, 0283/8 Szentgál 067a, 067b, 071 Veszprém 052/1, 053/12, 053/13, 053/14, 053/15, 053/16, 053/17, 053/18, 053/19, 053/2, 053/3, 053/4, 053/5, 053/7a, 053/7b, 054, 055/13, 055/2, 057, 059/1, 059/2, 059/3, 059/4, 059/5, 059/6,	Bánd 2TI, 3VF 3, 4VF 2	X50KK-L-18, X545K-A-18, X55CK-K-18, X56KK-T-18, X6URK-P-18, X8X5K-8-18, XALKK-D-18, XCW6K-C-18, XE45K-L-18, XF8YK-L-18, XFD2Y-7-18, XFERK-K-18, XJ0KK-Y-18, XJ2YK-F-18, XJ5CK-X-18, XJJ5K-4-18, XLERK-P-18, XMFQ3-8-18, XMV7P-R-18, XMWNW-F-18, XN6A3-L-18, XP8YK-U-18, XQ2YK-N-18, XT8YK-X-18, XWA5K-9-18, XWTKK-6-18, XX45K-4-18, XXLKK-1-18

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett ingatlanok (hrsz.)	Érintett erdőrészletek	Érintett MEPAR-blokkok
KE-4			059/7, 060/2c, 060/3a, 060/3b, 062/10, 062/12, 062/3, 062/4, 062/8, 062/9, 063/2, 065/2, 065/3, 065/8, 066/2, 067/41, 067/48, 067/61, 067/62, 077/2, 079/10, 079/11a, 079/11b, 079/14a, 079/14b, 079/15, 079/16, 079/17, 079/20a, 079/20b, 079/21, 079/22, 079/23, 079/24, 079/25, 079/26, 079/27, 079/28, 079/29, 079/3, 079/30a, 079/30b, 079/32a, 079/32b, 079/33, 079/34a, 079/34b, 079/38, 079/39, 079/4, 079/40a, 079/40b, 079/41, 079/46a, 079/46b, 079/46c, 079/49a, 079/5, 079/52, 079/55, 079/56, 079/57, 079/6, 079/7, 079/8, 086/1b, 086/2, 086/3, 087, 088/1, 088/2, 088/3, 088/4, 088/5, 088/6a, 088/6b, 088/7a, 088/7b, 090/2		
KE-5	Kiemelkedő természetvédelmi jelentőségű erdőterületek	314,36	Bánd 090a, 091a, 096 Nemesvámos 0146/9, 0149, 0150, 0151/2, 0151/4, 0151/5a, 0151/6, 0151/7, 0151/8, 0152/2, 0157/10, 0157/11, 0157/12, 0157/13, 0157/14, 0157/15, 0157/16, 0157/17, 0157/5, 0157/6, 0157/7, 0157/8, 0157/9, 0160, 0161/2, 0262/1, 0265, 0274/7, 0274/8, 0275, 0283/10, 0283/11, 0283/2, 0283/3, 0283/4, 0283/6, 0283/7, 0283/8 Szentgál 0134/2a, 0135/1, 0135/2, 071 Veszprém 050/6, 051/4, 051/5, 051/6a, 051/6b, 051/7, 052/1, 053/15, 053/16, 053/17, 053/18, 053/19, 053/2, 053/3, 053/4, 053/5, 055/14, 055/17, 055/18, 055/2, 055/20, 055/21b, 055/22, 055/4, 057, 060/2a, 060/2b, 060/2c, 060/3a, 060/3b, 061, 062/12, 062/14a, 062/14b, 062/15, 062/16, 062/3, 062/8, 062/9, 063/2, 065/8, 066/2, 077/2, 078/1, 078/3, 078/4, 078/5, 079/21, 079/22, 079/23, 079/40a, 079/41, 079/46a, 079/46b, 079/47, 079/48, 079/49a, 079/49b, 079/5, 079/57, 079/6, 079/60, 079/61, 079/62, 079/63, 079/7, 086/1a, 086/2, 086/3, 086/4	Bánd 10D, 11G, 11I, 15A, 15B, 15C, 15NY, 1A, 1B, 1E, 2A, 2B, 2E, 2G, 2H, 2NY, 4A, 4B, 4C, 4D, 5A, 5B, 5D, 5E, 7I, 7K, 7M Nemesvámos 22A, 4C, 5A, 5B, 5D, 6A, 6C, 6CE 2, 6D, 6E, 6G, 6J, 6NY, 7A, 7F, 7J, 81A, 87B, 87C, 87D, 87E, 87F, 88A Veszprém 105A, 105TI, 31B, 31E, 31G, 32B, 32C, 32TI, 34A, 34B, 34C, 35A, 35B, 35C, 35D, 68A1, 68B Szentgál 19C, 19D, 20B, 20C, 20D, 20E, 21A, 21B, 21C, 21F	X4YTT-2-18, X50KK-L-18, X55CK-K-18, X5LKK-7-18, X6URK-P-18, X8X5K-8-18, X97RK-6-18, X9MRK-L-18, X9VYK-2-18, XANYK-V-18, XCW6K-C-18, XDA5K-R-18, XE45K-L-18, XEQ5K-7-18, XF8YK-L-18, XFA5K-U-18, XFD2Y-7-18, XJJ5K-4-18, XJURK-2-18, XMFQ3-8-18, XMTTH-3-18, XMV7P-R-18, XMWNW-F-18, XN3EP-7-18, XN6A3-L-18, XP8YK-U-18, XQ2YK-N-18, XT8YK-X-18, XW8YK-2-18, XWTKK-6-18, XXA5K-A-18, XXLKK-1-18

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett ingatlanok (hrsz.)	Érintett erdőrészek	Érintett MEPAR-blokkok
KE-6	Közepes természeti állapotú, őshonos fafajok uralta erdők	673,43	Bánd 090b, 090c, 090d, 091a, 091b, 093, 094, 095, 096 Nemesvámos 0134/1, 0146/9, 0149, 0150, 0151/2, 0151/4, 0151/5a, 0151/5b, 0151/6, 0161/2, 0165/2, 0236/2, 0256/3, 0257, 0258, 0263, 0267, 0271, 0273/5, 0274/2, 0274/3, 0274/7, 0274/8, 0275, 0276/10, 0276/11, 0276/9, 0283/10, 0283/11, 0283/2, 0283/3, 0283/8, 0283/9 Szentgál 0134/2a, 0134/2b, 0134/2c, 0134/2d, 0134/2f, 0154, 066/1, 067a, 067b, 068, 069, 071, 074 Veszprém 044/45, 050/5, 050/6, 050/8, 052/1, 059/5, 060/2c, 060/3b, 062/9, 063/2, 065/2, 065/8, 066/2, 067/24, 067/36, 067/37, 067/38, 067/39, 067/61, 067/68, 067/69, 078/1, 078/5, 079/47, 079/49a, 079/49b, 079/50, 079/53, 079/64, 083/18, 084, 085a, 085b, 086/1a, 086/1b, 086/2, 086/3, 087, 088/1, 088/3, 088/4, 088/5, 088/6b, 088/7b	Bánd 10A, 10B, 10C, 10D, 10NY, 11A, 11B, 11C, 11D, 11E, 11F, 11G, 11H, 11I, 11J, 15A, 15B, 15C, 15NY, 1B, 1C, 1D, 1E, 1NY 1, 1NY 2, 2A, 2B, 2C, 2CE, 2D, 2E, 2F, 2G, 2H, 2NY, 4C, 5A, 5C, 5D, 5E, 5F, 6A, 6B, 6C, 6D, 6E, 6F, 6G, 6H, 6I, 7E, 7F, 7G, 7H, 7I, 7K, 7L, 7M, 7NY 1, 8A, 8B, 8C, 8D, 8E, 8F, 8G, 8H, 8NY, 9A, 9B, 9C, 9D, 9E, 9F, 9G Nemesvámos 12B, 22A, 24A, 24B, 24C, 24D, 24E, 4A, 4B, 5A, 5B, 5C, 5D, 5E, 5TI 1, 6A, 6B, 6C, 6CE 1, 6CE 2, 6D, 6E, 6F, 6G, 6H, 6I, 6J, 7A, 7C, 7D, 7G, 7H, 81A, 81B, 84C, 84D, 84E, 84F, 84G, 84H, 84I, 84J, 84K, 84M, 87A, 87E, 87F Veszprém 105A, 32A, 34A, 34B, 35A, 35B, 35C, 68A1, 68A2, 68B Szentgál 19C, 19D, 20A, 20B, 20D, 20E, 20F, 20TI, 21A, 21B, 21C, 21D, 21E, 21F	X50KK-L-18, X545K-A-18, X55CK-K-18, X56KK-T-18, X5LKK-7-18, X5RCK-6-18, X5VYK-W-18, X5YCK-D-18, X60KK-M-18, X6URK-P-18, X6X5K-6-18, X97RK-6-18, X98YK-E-18, X9MRK-L-18, X9VYK-2-18, XALKK-D-18, XANYK-V-18, XCW6K-C-18, XDA5K-R-18, XEQ5K-7-18, XEURK-X-18, XF8YK-L-18, XFA5K-U-18, XFCCK-3-18, XFD2Y-7-18, XFERK-K-18, XJ0KK-Y-18, XJ5CK-X-18, XJJ5K-4-18, XJURK-2-18, XJYCK-R-18, XK2YK-H-18, XLERK-P-18, XMM1P-A-18, XMPX3-P-18, XMV7P-R-18, XMWNW-F-18, XN6A3-L-18, XQ2YK-N-18, XQDKK-L-18, XT8YK-X-18, XU0KK-9-18, XW6KK-K-18, XWTKK-6-18, XWVYK-N-18, XWYCK-5-18, XX0KK-D-18, XXA5K-A-18, XXLKK-1-18
KE-7	Átalakított erdő és vágásterületek	106,06	Bánd 060/2, 060/3, 060/4, 060/5, 060/6, 063, 079, 080, 090a, 090d, 091a, 093, 094, 095, 096 Nemesvámos 0151/5a, 0151/5b, 0161/2, 0236/2, 0256/3, 0273/5, 0274/7, 0274/8, 0283/11 Szentgál 0135/1, 0136, 066/1, 067a, 067b, 068 Veszprém 050/6, 051/6a, 051/7, 052/1, 055/19, 055/20, 057, 059/4, 059/5, 061, 062/10, 062/11, 062/12, 062/14b, 062/3, 062/4, 062/8, 062/9, 063/2, 065/10, 065/11, 065/12, 065/13, 065/14, 065/3, 066/2, 067/48, 077/1, 077/2, 078/1,	Bánd 16TI, 1A, 2A, 2F, 4TI, 5A, 7A, 7B, 7C, 7D, 7J, 9A Nemesvámos 4B, 5A, 5B, 6I, 7B, 7D, 7E, 7F, 7I, 84A, 84B, 84CE, 84D, 84E, 84F, 84G, 84I, 84L, 84N Veszprém 31A, 31B, 31C, 31D, 31F, 31G, 32B	X4RCK-5-18, X4YTT-2-18, X50KK-L-18, X55CK-K-18, X56KK-T-18, X5YCK-D-18, X60KK-M-18, X6URK-P-18, X6X5K-6-18, X8X5K-8-18, X97RK-6-18, X9VYK-2-18, XALKK-D-18, XCW6K-C-18, XF8YK-L-18, XFA5K-U-18, XFCCK-3-18, XFD2Y-7-18, XJ0KK-Y-18, XJ2YK-F-

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett ingatlanok (hrsz.)	Érintett erdőrészletek	Érintett MEPAR-blokkok
KE-7			079/47, 079/49a, 079/53, 079/64, 086/2, 086/3, 086/4, 086/5, 088/1, 088/2, 088/3, 088/4, 088/5, 088/6a, 088/6b, 088/7a, 089/1, 089/2, 089/3, 090/1, 090/2, 093		18, XJ5CK-X-18, XJJ5K-4-18, XJURK-2-18, XJYCK-R-18, XK2YK-H-18, XLERK-P-18, XMV7P-R-18, XN6A3-L-18, XQ2YK-N-18, XQDKK-L-18, XT8YK-X-18, XW6KK-K-18, XWTKK-6-18, XWYCK-5-18, XX0KK-D-18, XXA5K-A-18
KE-8	Roncsterületek, telephelyek, utak, egykori bányagödrök	25,83	Bánd 080, 090a, 090b, 090c, 090d, 091a, 091b, 093, 094, 095, 096 Nemesvámos 0130, 0132, 0134/23, 0153, 0154/1, 0154/10, 0154/2, 0157/19, 0157/5, 0161/2, 0162/1, 0165/2, 0236/2, 0256/3, 0264, 0267, 0273/5, 0274/2, 0274/3, 0274/7, 0274/8, 0275, 0276/10, 0276/11, 0276/13, 0276/18f, 0276/9, 0278/2, 0281/2 Szentgál 0134/2a, 0134/2d, 067b, 071 Veszprém 053/10, 053/7a, 053/8, 054, 055/4, 057, 062/11, 062/12, 062/5, 078/1, 078/3, 078/4, 086/2, 093	Bánd 10NY, 11NY, 11ÚT, 1NY 1, 2ÚT 1, 2ÚT 2, 3TI 2, 3ÚT 2, 4ÚT 2, 5NY 1, 5NY 2, 6NY, 7NY 1, 7NY 2, 8NY, 8ÚT, 9NY Nemesvámos 23ÚT, 5ÉP, 5ÚT 2, 5ÚT1, 6ÚT, 7ÚT, 8ÚT Szentgál 20ÚT	X4YTT-2-18, X50KK-L-18, X545K-A-18, X55CK-K-18, X56KK-T-18, X5LKK-7-18, X5RCCK-6-18, X5VYK-W-18, X5YCK-D-18, X6URK-P-18, X6X5K-6-18, X97RK-6-18, X98YK-E-18, X9MRK-L-18, X9VYK-2-18, XCW6K-C-18, XDA5K-R-18, XE45K-L-18, XEURK-X-18, XF8YK-L-18, XFA5K-U-18, XFCCCK-3-18, XJ2YK-F-18, XJJ5K-4-18, XMM1P-A-18, XMPX3-P-18, XMV7P-R-18, XP8YK-U-18, XQ2YK-N-18, XQDKK-L-18, XT8YK-X-18, XW6KK-K-18, XWVYK-N-18, XWYCK-5-18, XX45K-4-18, XXA5K-A-18

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Csatár-hegy és Miklós Pál hegy (HUBF20008) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területhez tartozik, így fenntartásával kapcsolatban alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A tervezési terület 125,61 ha kiterjedésben az Szentgáli tiszafás TT országos védettséget élvező terület érinti.

A tervezési területet országos ökológiai hálózati magterület 88,72 %-ban, ökológiai folyosó 1,84 %-ban, pufferterület 8,31 %-ban (összesen 98,86 %-ban) érinti.

A tervezési területen előforduló védett fajok és természeti értékek alapján arra vonatkozik a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény.

A tervezési területen a Magyar Állam tulajdoni aránya meghaladja az 59 %-ot, számottevő kiterjedésű magánterületek elsősorban a gyepterületek esetében fordulnak elő.

A tervezett erdőrészletek erdőterülete 55,05 %-a vágásos üzemmódban, 30,00 %-a faanyagtermesztést nem szolgáló üzemmódban, 14,95 %-a átmeneti üzemmódban van.

A tervezési területen a mezőgazdasági hasznosítás elsősorban gyepgazdálkodást, ezen belül legeltetést, továbbá alárendelten, de markáns módon jelen lévő szántóföldi művelést, valamint kis részarányal a kertgazdálkodást (gyümölcsösök, kertek) jelenti. A legeltetés elsősorban a tervezési terület déli felében található gyepterületekre (Sas-hegy, Felső-erdei gyepföldek, Cinege-hegy térsége) korlátozódik, juhlegeltetés formájában.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az Unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végeztével – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és 2022. évre átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti években a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előreláthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_ak_tualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetőek el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészt területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előíráscsoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítók) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető támogatások

A tervezési területen az egyszerűsített területalapú támogatásra (SAPS) kijelöltek között – a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rendelet betartása mellett – a következő MePAR-blokkok (2020-as állapot) területére eső földrésztletek szerepelnek támogatható területként: X4RCK-5-18, X4YTT-2-18, X545K-A-18, X55CK-K-18, X60KK-M-18, X6URK-P-18, XALKK-D-18, XANYK-V-18, XC8YK-H-18, XDA5K-R-18, XE45K-L-18, XEQ5K-7-18, XETKK-P-18, XFD2Y-7-18, XFERK-K-18, XJ5CK-X-18, XJJ5K-4-18, XJYCK-R-18, XLERK-P-18, XMFQ3-8-18, XMKLH-M-18, XMM1P-A-18, XMNFW-1-18, XMPX3-P-18, XMTTH-3-18, XN3EP-7-18, XN6A3-L-18,

XP8YK-U-18, XQDKK-L-18, XT8YK-X-18, XWA5K-9-18, XWTKK-6-18, XWYCK-5-18, XX0KK-D-18, XX45K-4-18, XXLKK-1-18.

A tervezési terület gyepterületein a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás – a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rendelet betartása mellett – igénybe vehető.

A tervezési terület gyepterületein az agrár-környezetgazdálkodási támogatás horizontális előírás csoportjai, igénybe vehetők [VP-4-10.1.1-15 - Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés, VP4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés].

Az egységes területalapú támogatás igénybevételének jelenleg hatályos szabályait az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egységes területalapú támogatás, valamint az ahhoz kapcsolódó átmeneti nemzeti támogatás igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/2015. (II. 19.) FM rendelet tartalmazza.

A tervezési területen az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről szóló 10/2015. (III. 13.) FM rendelet alapján igényelhető ún. zöldítés támogatás. Ehhez minden gazdálkodónak, aki mezőgazdasági területtel rendelkezik, be kell tartania bizonyos környezetvédelmi előírásokat a talaj kedvező állapotának megőrzése érdekében. Ez utóbbi, az elgyomosodás és a túllegeltetés elkerülésére vonatkozó előírásokat szintén a 10/2015. (III. 13.) FM rendelet állapítja meg.

A tervezési területen elérhető támogatások rövid ismertetése

KAP II. pillér

Az élőhelykezeléssel összefüggő mezőgazdasági támogatások

- 1) VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- 2) VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- 3) VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- 4) VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- 5) VP4-12.1.1-16 Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- 6) VP4-4.4.1-16 Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások
- 7) VP4-13.2.1.-16 Kompenzációs kifizetések természeti hátránnyal érintett területeken
- 8) VP4-10.2.1.1.-15 A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése

Erdészeti támogatások

- 1) VP4-12.2.1-16 Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- 2) VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása
- 3) VP4-15.1.1-17 Erdő-környezetvédelmi kifizetések
- 4) VP5- 8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások
- 5) VP-5-8.6.2-16 Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek
- 6) VP5-8.3.1-17 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése
- 7) VP4-8.5.2.-17 Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése,
- 8) VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása

- 9) VP4-15.2.1.1-16 Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése
- 10) VP4-15.2.1.2-17 Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése
- 11) VP2-4.1.3.7-20 Csemetekertek gépbeszerzése
- 12) VP5-8.6.1-17 Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A Natura 2000 terület természeti értékeinek megőrzése és fejlesztése a fennálló támogatási rendszerek használatával, illetve azok egyes elemeinek bővítésével biztosítható. A tervezési területen a fenntartási terv célkitűzéseinek elérése érdekében a támogatások igénybevételi szintjének növelése szükséges, de az élőhelyek jellegéből adódóan ennek esetleges elmaradása sem veszélyezteti alapvetően a terület jelölő értékeinek fennmaradását.

Gyepek esetében a területalapú támogatáson túl az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok extenzív gyepgazdálkodás vagy ökológiai gyepgazdálkodás lehetőségeit is javasolt igénybe venni (VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés, VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés, VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása, VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása).

A tervezési terület erdőtervezett, magántulajdonban lévő erdőterületein javasolt a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás igénybe vétele [VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések].

A jelölő élőhelyek és fajok jelentős része az állami tulajdonban lévő védett területeken található, melyek költségvetési szervek kezelésében állnak, illetve a Natura 2000 kijelölés miatt szükséges intézkedések is elsősorban ezeken a területeken érvényesülnek. Javasolt, hogy a kompenzációs támogatásokhoz önkormányzati és állami szereplők (pl. erdőgazdálkodók) is hozzájuthassanak.

A Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rendelet kötelezővé teszi a hasznosítást (legeltetés vagy kaszálás), viszont bizonyos Natura 2000 élőhelyek számára a legkedvezőbb a terület érintetlenül hagyása. Javasolt a fenti lehetőségmegteremtése.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területen KEHOP/KEOP, LIFE, ROP vagy Interreg pályázatok megvalósítása nem folyik és tervezés alatt sincs

3.3.3. Egyéb

A fenntartási terv megvalósításához egyéb eszköz (állami tulajdonú terület haszonbérbe adása, közmunka program, önkéntesek stb.) bevonása nem szükséges.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A kötelező, illetve javasolt kommunikációs eszközök közül a honlap, a hirdetés, a levélbeli megkeresés, valamint a fórum eszközöket használtuk. A fórum meghirdetésre került, de az időközben bevezetett veszélyhelyzet miatti rendezvénytilalomban megtartani már nem volt mód. A megkeresettek közepes mértékben éltek a nyílt tervezés nyújtotta lehetőségekkel.

A kommunikáció dokumentációját ld. a digitális mellékletben.

Alkalmazott kommunikációs eszközök	Időpont	Levelek/hirdetmények/részvevők száma	Címzettek	Igazolás típusa
Honlap	2020. október 30.	1 db honlap	önkormányzat, gazdálkodók, tulajdonosok, vagyongazdálkodók, területhasználók, lakosság, civil szervezetek, érdeklődők	https://www.bfnp.hu/hu/keszulo-tervek Letöltések között: HUBF 20008_Csatár-hegy és Miklós Pál hegy fenntartási terve – egyeztetés előtti tervezet
E-mail	2020. október 30.	11 db e-mail	hatóságok, államigazgatási szervek	hivatalos vélemények, kiküldött e-mailek: VE/51/03311-2/2020 VE-V/001/1868-2/2020 VE-09/ERD/4520-2/2020 VEF/001/01939-2/2020 VE-09/UT/00982-2/2020
Önkormányzati közzététel	2020. november 3–20.	4 db levél	önkormányzat, gazdálkodók, tulajdonosok, vagyongazdálkodók, területhasználók, lakosság	önkormányzati igazolások, feladóvevények KIG/3240-2/2020 M/238-29/2020
Lakossági és gazdafórum	2020. november 13.	Rendezvénytilalom miatt nem lett megtartva.	gazdálkodók, tulajdonosok, vagyongazdálkodók, területhasználók, lakosság	emlékeztető
E-mail	2020. november 2.	1 db e-mail	gazdálkodók	elküldött e-mail
Levél	2020. november 2.	28 db levél	gazdálkodók	feladóvevény
Levél	2020. november 2.	4 db levél	civil szervezetek	feladóvevény

Terepbejárásra gazdálkodói igény hiányában nem került sor.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Ld. 3.4.1. és 3.4.3. táblázatokban.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Az egyeztetési folyamatban a 48 megkeresett szervezetből/gazdálkodóból 6 vett részt, közülük 4 tett érdemi észrevételt. Az érdemi észrevételek mindegyikét figyelembe vettük, a szükséges módosításokat megtettük. A módosítások a fenntartási terv lényegi elemeit (kezelési egységek kialakítása, intézkedési javaslatokkal kapcsolatos stratégiák, konkrét intézkedési javaslatok) kis mértékben sem érintették.

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Hatóságok, államigazgatási szervek			
Veszprém Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály	Megállapítja, hogy a tervezési terület 10 db nyilvántartott régészeti lelőhelyet tartalmaz. A terv egyeztetés előtti tervváltozatával szemben örökségvédelmi szempontból kifogást nem emel. A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. tv. alapján rögzíti, hogy a tilos a kulturális örökség elemeinek veszélyeztetése, megrongálása, megsemmisítése. Ennek értelmében az örökségi elemek tekintetében biztosítani kell a védett értékek megőrzését és azok fenntartható használatát.	Elfogadva.	Az általános, gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok közé bekerült: „A 2001. évi LXIV. tv. alapján tilos a kulturális örökség elemeinek veszélyeztetése, megrongálása, megsemmisítése, az örökségi elemek tekintetében biztosítani kell a védett értékek megőrzését és azok fenntartható használatát.”
Veszprém Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály	A fenntartási terv bányászati-földtani vonatkozású szabályozásával kapcsolatban kiegészítést nem tett.	Nem szükséges.	Nem történt.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Normatív Támogatások Kérelemkezelési Osztálya	Észrevételt nem küldött.	Nem szükséges.	Nem történt.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály	Észrevételt nem küldött.	Nem szükséges.	Nem történt.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály	3.1. fejezetnél a „Főbb célkitűzések” fejezetnél „Az egykorú erdőfoltok kezelésénél hosszú távon a szálaló üzemmód előtérbe helyezése.” helyett javasolja a „Az egykorú erdőfoltok kezelésénél hosszú távon az örökzöld üzemmód előtérbe helyezése.” vagy „Az egykorú erdőfoltok kezelésénél hosszú távon a folyamatos	Elfogadva.	A kitétel „Az egykorú erdőfoltok kezelésénél hosszú távon az örökzöld üzemmód előtérbe

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály	erdőborítást biztosító üzemmódok előtérbe helyezése.” kitétel használatát.		helyezése.” mondatra cseréltük.
	Meglátása szerint a 3.2.1.1. Általános gazdálkodáshoz nem köthető intézkedéseknél az erdészeti feltáráshálózat fejlesztésének a lehetőségét biztosítani kell. Hatékony erdővédelmi tevékenység csak a meglévő erdei úthálózat folyamatos fenntartással és új erdészeti magánút, épített közelítőnyom, valamint azok tartozékainak építésével oldható meg.	Fenntartjuk, a tervezési terület közelítő utakkal kellően feltárt.	Módosítás nem történt.
	A tervezési terület erdő látogatására tett általános korlátozásait kéri összehangolni az Evt. erdő látogatására vonatkozó fejezetével.	Elfogadva.	A vonatkozó szövegrész módosításra, kiegészítésre került.
	KE-5, KE-6 és KE-7 kezelési egységek (e) pontjában kéri „az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló XXXVII. törvény új végrehajtási rendelete (61/2017. (XII. 22.) FM rendelet)” szöveg alábbira cserélését: „...az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény új végrehajtási rendelete (61/2017. (XII. 21.) FM rendelet)”	Elfogadva.	A vonatkozó szövegrész módosításra került.
	Véleménye szerint a KE-5 kezelési egységnél az alábbi erdőrészteleknél erdővédelmi és/vagy erdőnevelési okból szükséges az erdőgazdálkodó rendszeres tevékenysége: Veszprém 31 B, G erdőrésztelek FF-EL, Veszprém 32 B erdőrésztlet EF-CS, Nemesvámos 7 F erdőrésztlet EF kultúrerdő természetességi állapotú faállományok kezelése. Továbbá a Nemesvámos 7 J korábbi VF helyén levő 1 éves CS fafajú erdőtelepítés erdőművelési és állomány nevelési munkái.	A kezelési egység javaslatai nem tiltják meg, hogy a gazdálkodó a szükséges beavatkozásokat, erdőnevelési munkákat elvégezze, ezért módosítás nem szükséges.	Módosítás nem történt.
KE-6 kezelési egységnél a „Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése” javaslat kapcsán megjegyzi, hogy az Evt 10. § (2) Az állam 100%-os tulajdonában álló, a) természetvédelmi, Natura 2000, tájképvédelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű, b) a 7. § (1) bekezdés a), b) vagy c) pontja szerinti természetességi állapotú, és c) az erdőfelújítási kötelezettségre vonatkozó előírást alapul véve természetes mageredetű erdőfelújításra alkalmas erdőben - a 73. § (6) bekezdésben foglalt eset kivételével - tilos a tarvágás. A fentiek alapján kéri a szöveg alábbiak szerinti módosítását: „Az állam 100%-os tulajdonában nem álló természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.”	Elfogadva, de annak figyelembe vételével, hogy a javaslatok szövegezésében nincs lehetőség módosításra.	A javaslatnál feltüntetettük, hogy a nem állami területek esetében releváns.	

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály	Észrevételezi, hogy az erdőfelújításokat védő vadkárelhárító kerítések bontását nem a kor függvényéhez kell kötni, hanem amikor azok már nem töltik be erdővédelmi funkcióikat az erdészeti hatóság engedélyével le kell bontania az erdőgazdálkodónak.	A javaslatok szövegezésében nincs lehetőség módosításra.	Módosítás nem történt.
	Kéri a kezelési táblázat fejlécének szövegezésének („Érintett erdőrésztetek, egyéb résztetek”) módosítását az alapján, hogy a nyiladék (NY), tisztás (TI), cserjés (CE), épület (ÉP), vadföld (VF) stb. nem erdőrésztet, azokat az Adattárban egyéb résztetként tartják nyilván.	A táblázat a követendő útmutató szerinti, abban módosításra nincs mód.	Módosítás nem történt.
	A táblázatban a KE-5 kezelési egységnél szerepel a Nemesvámos 7 VF, ami jelenleg Nemesvámos 7 J erdőrésztetként szerepel a nyilvántartásban, kéri ennek javítását.	Elfogadva.	Javítás megtörtént.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Földművelésügyi Osztály	Észrevételt nem küldött.	Nem szükséges.	Nem történt.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály	Felhívja a figyelmet arra, hogy a mezőgazdasági tevékenység, állattartás folytatása során, a nitrátérzékeny területekre vonatkozó „Helyes mezőgazdasági gyakorlat” előírásait a be kell tartani, az 59/2008. (IV.29.) FVM rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről szóló rendelet értelmében. Továbbá a talajeróziós károk kialakulásának megakadályozása érdekében, a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 36. § szerinti erózióvédelemmel kapcsolatos előírásait bármely mezőgazdasági területen történő cselekmény esetén be kell tartani.	Elfogadva.	A javasolt hivatkozások az általános, gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok közé bekerültek.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztály	Észrevételt nem küldött.	Nem szükséges.	Nem történt.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály	Észrevételt nem küldött.	Nem szükséges.	Nem történt.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Közlekedési és Műszaki Engedélyezési Főosztály	Megállapítja, hogy a dokumentáció közlekedési szakterületre vonatkozó véleményezendő részt nem tartalmaz.	Nem szükséges.	Nem történt.

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
<p>Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (Vízügyi és vízvédelmi hatósági jogkör)</p>	<p>Megállapítja, hogy a tervezés által érintett területek a szennyeződéserzékenységi besorolása a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet (továbbiakban: FaviR.) 7. § (4) bekezdésén alapuló 1:100.000-es méretarányú érzékenységi térkép alapján a felszín alatti vizek állapota szempontjából fokozottan érzékeny (1a és 1b) területek így a FaviR. 3. § 19. pontja alapján kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területek, továbbá a KE-1, KE-2, K-E-3, KE-4, KE-5, KE-6, KE-7, KE-8 kezelési egységek területei érintik a 27063/2005. ügy- és 65193/2009. iktatószámú határozattal kijelölt Veszprém, Aranyosvölgyi vízbázis hidrogeológiai „B” védőterületét, valamint a 756/2006. ügy- és 30801/2008. iktatószámú határozattal kijelölt Veszprém, Gyulafirátóti vízbázis hidrogeológiai „B” védőterületét. Rögzíti, hogy a hidrogeológiai „B” (50 éves elérési idejű) védőterületen tilos a hígtrágya és trágyalé leürítés. A hidrogeológiai „B” (50 éves elérési idejű) védőterületen új létesítménynél, tevékenységnél tilos, a meglévőnél környezetvédelmi felülvizsgálat vagy a környezeti hatásvizsgálat eredményétől függően megengedhető: növényvédőszer tárolás, önellátást meghaladó állattartás, szerves trágyázás és műtrágyázás, növényvédőszer permetezés légi úton, növényvédőszeres eszközök mosása, hulladékvizek elhelyezése, szerves és műtrágya raktározása és tárolása, szennyvíziszap tárolása, szennyvíziszap termőföldi kihelyezése, szennyvízöntözés, hígtrágya és trágyalé kijuttatása termőföldre, állathullák elföldelése.</p> <p>Rögzíti továbbá, hogy a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet 5. § (1) bekezdése alapján, tilos a felszíni vizekbe, illetve azok medrébe bármilyen halmazállapotú, vízszennyezést okozó anyagot juttatni, az engedélyezett vízlétesítményen bevezetett a) határértéknek megfelelő, b) határérték alatti e rendelet alapján engedélyezett kibocsátások kivételével. A nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet parti sávra vonatkozó rendelkezései alapján a tervezett tevékenységet úgy kell végezni,</p>	<p>Elfogadva.</p>	<p>A javasolt hivatkozások az általános, gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok közé bekerültek.</p>

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (Vízügyi és vízvédelmi hatósági jogkör)	hogy a vizek kártételei elleni védelemmel és védekezéssel, illetőleg a fenntartással járó szakfeladatok ellátása a Veszprémi – séd és a Tekerés – patak esetében végrehajtható legyen.		
<i>További célcsoportok</i>			
Lakosság	Nem érkezett észrevétel.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Civil szervezetek	Nem érkezett észrevétel.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Más irányból nem érkezett érdemi észrevétel.			

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUBF20008 Csatár-hegy és Miklós Pál hegy kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUBF20008 Csatár-hegy és Miklós Pál Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan

*természetvédelemért felelős helyettes államtitkár**

Budapest, 2021. szeptember „20.”